

MAS Riktlinje för omvårdnadsansvar och personcentrerad vård inom Värmdö kommun särskilt boende äldre

Personcentrerad omvårdnad och omvårdnadsansvar

I Värmdö kommun lägger vi stor tyngd på sjuksköterskans omvårdnadsansvar och att ständigt utveckla denna roll då det är en viktig grund för att omvårdnaden ska vara av god kvalitet och säker för den enskilde. Omvårdnaden ska vara personcentrerad. Uppdraget gäller lika oavsett inriktning på boendet eller vårdgivare.

Omvårdnadsansvaret så som det ska utföras i Värmdö kommun grundas på följande

Personcentrerad omvårdnad

Personcentrerad vård beskrivs som en vårdfilosofi som bygger på humanistiskt tankesätt om att alla människor är unika, värdiga, kompetenta och jämlika. Inom den personcentrerade vården strävar vi efter att synliggöra hela personen och tillgodoser andliga, existentiella, sociala och psykiska behov i lika hög utsträckning som fysiska behov.

Personcentrerad vård innebär att respektera och bekräfta den enskildes upplevelse och tolkning av ohälsa och sjukdom samt att främja hälsa med utgångspunkt i vad hälsa betyder för just den enskilde.

Personcentrerad omvårdnad innebär att den enskilde ska sättas i fokus, inte sjukdomen som t.ex. demenssjukdom eller diabetes. Omvårdnaden ska ha sin utgångspunkt i den sjukes upplevelse av sin verklighet. Personcentrerad vård handlar om att synliggöra vad hälsa betyder för enskilda personer och i samarbete med den enskilde och andra professioner skapa sådana förutsättningar att hälsan främjas för den unika människan. Ohälsa och sjukdom beskrivs ofta som ett hot mot självet, eftersom ohälsa

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av MAS med stöd av Hälso- och sjukvårdslagen 1982:763 samt patientsäkerhetslagen 2010:659.

och sjukdom kan öka avståndet mellan vad vi vill och vad vi kan göra, mellan den person vi vill vara och kan vara. Kroppen som vanligtvis är tyst och oreflekterad gör sig ofta påmind vid ohälsa.

I personcentrerad vård innefattas alla aspekter i vården som vårdhandlingarna, samspelet, den fysiska miljön och den psykosociala miljön som omger vården.

Personcentrerad vård konkretiseras i vårdhandlingar genom aktiviteter som t.ex. individualiserad vårdplanering, att arbeta med levnadsberättelsen, samt att involvera den enskilde i individualiserade meningsfulla aktiviteter. Den fysiska miljön är en del i personcentrerad vård genom att den bidrar till trygghet, stödjer möjligheter att ta egna initiativ, att göra val och att få uttrycka sin person.

Att understödja en personcentrerad vård kräver kunskap, handling, förutsättningar och uppföljning samt en gemensam värdegrund. Sjuksköterskan behöver skaffa sig kunskap om den enskilde och hans/hennes synsätt, intressen, vanor, prioriteringar, roller och betydelsefulla ting och platser.

Sjuksköterskan ansvarar för att stå upp för den äldre individen som drabbas av ohälsa eller sjukdom samt att göra livet lite lättare och lite mer som vanligt för den enskilde trots ohälsa eller sjukdom.

Kvalitet i omvårdnaden

Kvaliteten i omvårdnaden avgörs av enskilda sjuksköterskors kompetens, hur de bemöter personer och hur omvårdnadsinsatserna genomförs. Ytterligare andra förutsättningar för en god omvårdnad är att vårdpersonalens kunskaper tas tillvara och att organisationen är utformad så att den stödjer arbetet.

Ju fler sjuksköterskor som deltar i boendenära vård och omsorg desto färre komplikationer blir det för de personer som vårdas.

Sjuksköterskans omvårdnadskompetens innebär en avgörande skillnad för vårdens möjligheter att skapa en säker vård med hög kvalitet.

Omvårdnad och god omvårdnad. Svensk sjuksköterskeförening 2009.

En god omvårdnad präglas av sjuksköterskors förmåga att ta reda på och

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av MAS med stöd av Hälso- och sjukvårdslagen 1982:763 samt patientsäkerhetslagen 2010:659.

känna in den enskildes upplevelse av sina omvårdnadsproblem relaterat till sjukdomar eller funktionshinder samt att sjuksköterskan ser till de kvarvarande resurser den enskilde har och hur dessa kan bevaras och/eller stärkas genom en god omvårdnad.

Den omvårdnadsansvariga sjuksköterskans uppdrag

I sjuksköterskans uppdrag på särskilt boende ingår att vara omvårdnadsansvarig för ett antal boende.

Som sjuksköterska har denne ett primärt ansvar för omvårdnad och för att leda omvårdnadsarbetet med ett huvudansvar för den specifika omvårdnaden. Det betyder att ansvara för att omvårdnadsinsatser planeras, genomförs och utvärderas på ett ändamålsenligt sätt, samordnas med övrig behandling och andra insatser, samt att omvårdnadsinsatser genomförs i samverkan med övrig vård- och omsorgspersonal.

Det betyder även att ansvara för att de omvårdnadsteoretiska och etiska grunderna tydliggörs så att de ligger till grund för det dagliga arbetet. I uppdraget ingår även att utvärdera den egna verksamheten samt följa utveckling och forskning inom verksamhetsområdet för att möjliggöra förtrogenhet med och förmedling av nya rön.

Uppdraget innefattar även att bedriva omvårdnadsutveckling och tillsammans med andra professioner arbeta strukturerat med förebyggande arbete gällande bland annat nutrition, fall, trycksår, och munhälsa. Palliativ vård är ett prioriterat område.

Omvårdnadsansvar för sjuksköterska dagtid inom det särskilda boendet innebär att ansvara både för den specifika och för den allmänna omvårdnaden. Med detta menas att sjuksköterskan genom att finnas närvarande på boendet och sin/sina avdelningar ska ta del av de dagliga händelserna och ha en individkännedom om den enskilde för att kunna planera och skapa en personcentrerad omvårdnad. Arbetet utgår ifrån ett helhetsperspektiv där både den enskilde och dess närstående är i fokus och för att detta ska vara möjligt krävs personkännedom om den enskilde.

Omvårdnadsansvar innebär även att identifiera hälsorisker och orsakssamband, förebygga hälsorisker och planera och följa upp omvårdnadsåtgärder

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av MAS med stöd av Hälso- och sjukvårdslagen 1982:763 samt patientsäkerhetslagen 2010:659.

utifrån evidensbaserad praktik. Att handleda vårdpersonal i individens speciella omvårdnad som är byggt på dennes unika behov, önskingar och mål ingår också. Det är även på sjuksköterskans ansvar att patienten får hjälp till självhjälp och att stötta denne i sin egen omvårdnad så långt det är möjligt för att behålla autonomi. Som omvårdnadsansvarig sjuksköterska måste man vara lyhörd för den äldres önskingar men även lyssna och förstå när den äldre vill avstå omvårdnadsinsatser. Det är alltid den unika individen och dennes behov som avgör hur, när och av vem omvårdnaden utförs.

Beskrivning av sjuksköterskans arbetsuppgifter

Allmän omvårdnad

Omvårdnadsåtgärder utifrån den enskilde individens behov och önskemål, omsorgspersonalens kompetens och sjuksköterskans bedömning.

Specifik omvårdnad

Sjuksköterska ansvarar för

- Att själv utföra eller delegera specifika omvårdnadsåtgärder enligt gällande riktlinjer.
- Att utföra olika bedömningar, bland annat medicinska bedömningar och ställningstagande inom ramen för sjuksköterskans ansvarsområde, nutritionsbedömning, fallriskbedömningar/utredningar.
- Att självständigt utifrån den enskildes omvårdnadsbehov ordinera undersökningar, provtagningar och omvårdnadsåtgärder inom ramen för sjuksköterskans profession och ansvarsområde samt behövs bedöma och förskriva/ordinera t.ex. inkontinenshjälpmedel och skyddsåtgärder enligt rutin.
- Att regelbundet följa upp och utvärdera åtgärder.

Palliativ vård

Sjuksköterska ansvarar för

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av MAS med stöd av Hälso- och sjukvårdslagen 1982:763 samt patientsäkerhetslagen 2010:659.

- Att arbeta förebyggande genom att identifiera den äldre i palliativt skede så att adekvata åtgärder finns ordinerade för att främja välbefinnande och ge god symtomlindring i livets slutskede.
- Att arbeta strukturerat med regelbunden bedömning, uppföljning, dokumentation och överrapportering och använda olika skattningsinstrument för olika symtom för att kvalitetssäkra vården i livets slutskede.
- Att ge stöd till närstående som innebär både emotionellt stöd i form av samtal och att de närstående är informerade om vad som händer.
- Att erbjuda efterlevandesamtal för att kunna identifiera de personer som har behov av fortsatt stöd från vården. Sjuksköterskan ska även finnas som ett stöd till personalen. För att säkerställa bästa möjliga omvårdnad i livets slutskede krävs närhet och närvaro.
- Att ansvara för att registrera avlidna i Svenska palliativregistret samt tillsammans med kollegor och ledning utvärdera registrets resultat (spindeldiagram). I kommunens samtliga särskilda boenden ska arbete ske utifrån LCP modellen.(Liverpool Care Pathway).

Samarbete/teamarbete

Sjuksköterska ansvarar för

- Att inneha ett samordningsansvar för den boendes omvårdnad vilket innebär att samordna, planera, delta och följa upp olika möten kring den enskildes hälsa tillsammans med de olika professioner som deltar i den enskildes totala omsorg.

Delaktighet i vård och behandling

Sjuksköterska ansvarar för

- Att samverka med den enskilde och dennes närstående för att möjliggöra optimal delaktighet i vård och behandling samt samverka med annan vårdgivare. I ansvaret ingår att ge fortlöpande information och undervisning om hälsorisker samt att ge den enskilde bästa möjliga förutsättningar att göra evidensbaserade val i relation till sin hälsa men

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av MAS med stöd av Hälso- och sjukvårdslagen 1982:763 samt patientsäkerhetslagen 2010:659.

också att låta personen göra det val han/hon önskar och inte moralisera kring personers val.

Läkemedelshantering

Sjuksköterska ansvarar för

- Att läkarens ordinationer blir verkställda enligt gällande ordination, inklusive iordningställande, administrering, rekvisition och förvaring av läkemedel. Initiera/delta i läkemedelsgenomgångar av patientens läkemedel, kontroll av narkotiska preparat, genomgång/kontroll/städning av medicinskåp.
- Att uppmärksamma och rapportera misstänkta läkemedelsbiverkningar.

Dokumentation

Sjuksköterska ansvarar för

- Att dokumentera alla insatser/åtgärder/bedömningar och uppföljningar i den enskildes omvårdnadsjournal.
- Att bedöma den enskildes behov och utarbeta omvårdnadsdiagnoser och mål för omvårdnaden och utifrån det skapa omvårdnadsplaner som tydliggör vilka omvårdnadsåtgärder som ska ges den enskilde.
- Att förankra vårdplanerna i dialog med berörd personal.
- Att regelbundet följa upp omvårdnadsplanerna samt utvärdera dokumenterade mål för den enskilde.
- Att arbeta i av kommunen beslutade kvalitetsregister och validerade instrument.
- Att sortera och arkivera journaler efter avlidna.

Rapportering/informationsöverföring

Sjuksköterska ansvarar för

- Att tillse att överföring av nödvändig hälso- och sjukvårdsinformation sker mellan olika yrkeskategorier, kollegor, arbetspass, annan vårdgivare och närstående.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av MAS med stöd av Hälso- och sjukvårdslagen 1982:763 samt patientsäkerhetslagen 2010:659.

- Att genomföra gemensam reflektion kring den enskildes hälsosituation tillsammans med omsorgspersonal.

Samordning/planering

Sjuksköterska ansvarar för

- Att tillse att kontakter gällande hälso- och sjukvård sker med annan vårdgivare och vid mottagandet av nyinflyttad, antingen på permanent eller växelvårds/korttidsplats, säkerställa att en trygg och säker omvårdnad utifrån omvårdnads och medicinska behov tillgodoses.

Handledning/utbildning på avdelning

Sjuksköterska ansvarar för

- Att handleda och utbilda omsorgspersonal i omvårdnadsarbete och utbilda/undervisa vid specifika behov.
- Att uppdatera och utveckla omsorgspersonalens kunskaper.
- Att handleda, stödja och introducera nya medarbetare och kollegor.

Delegering

Sjuksköterska ansvarar för

- Att utbilda/utfärda och följa upp delegeringar till omsorgspersonal. Säkerställa den reella kompetensen enligt rutin och utifrån personlig kännedom bedöma lämplighet för att utföra delegerade arbetsuppgifter.

Fortbildning/utveckling/forskning

Sjuksköterska ansvarar för

- Att hålla sig uppdaterad med nya forskningsrön.
- Att förstå sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.
- Att implementera och integrera forskningsresultat i det kliniska arbetet.
- Att utveckla, följa upp och kvalitetssäkra det egna arbetet.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av MAS med stöd av Hälso- och sjukvårdslagen 1982:763 samt patientsäkerhetslagen 2010:659.

Ledarskap

Sjuksköterska ansvarar för

- Att medverka i verksamhetsplanering och uppföljning.
- Att motivera omsorgspersonal att utifrån den enskildes behov och önskemål utföra planerade/beslutade insatser.
- Att utifrån den enskildes behov ansvara för och systematiskt prioritera, leda, fördela, och samordna vårdarbetet i teamet och initiera samt utveckla omvårdnadsarbetet inom den egna verksamheten.
- Att leda och utveckla omvårdnadsarbetet inom verksamheten utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet, riktlinjer och lokala rutiner.
- Att driva och skapa förutsättningar för professionell utveckling.
- Att samverka med andra yrkesprofessioner och tillvarata teamets samlade kompetens.
- Att identifiera konflikter och finna strategier för problemlösning och vårdutveckling tillsammans med ledning och medarbetare.
- Att tillsammans med ledningen främja ett gott psykosocialt klimat på arbetsplatsen.

Säkerhet/kvalitet

Sjuksköterska ansvarar för

- Att följa och arbeta utifrån upprättade riktlinjer och lokala rutiner.
- Att delta i arbetet med ledningssystem för systematiska förbättringsarbeten och arbeta för att höja kvaliteten på arbetsplatsen tillsammans med chef och övrig personal.
- Att reflektera och kritiskt granska och medverka i att uppdatera lokala rutiner inom hälso- och sjukvården.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av MAS med stöd av Hälso- och sjukvårdslagen 1982:763 samt patientsäkerhetslagen 2010:659.

- Att i samarbete med ledning ansvara för händelse- och riskanalys, översyn av rutiner samt vidta adekvata åtgärder för att förhindra uppreppning vid HSL- avvikelser.
- Att medverka vid utredningar tillsammans med MAS, chef och annan person med ledningsuppdrag.
- Att hantera medicintekniska produkter enligt gällande riktlinjer.
- Att säkerställa att information om den äldres hälsa ska hanteras på ett sådant sätt att patientsäkerhet och sekretess alltid garanteras.

Ann-Christin Nordström
Medicinskt ansvarig sjuksköterska

Referenser

Nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom. Socialstyrelsen.2010

Personcentrerad vård. Svensk sjuksköterskeförening. 2010.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av MAS med stöd av Hälso- och sjukvårdslagen 1982:763 samt patientsäkerhetslagen 2010:659.

Kompetensbeskrivning, legitimerad sjuksköterska med specialistexamen inom vård av äldre. Svensk sjuksköterskeförening. 2012.

Avhandling. Personcentrerad vård i särskilda boenden för äldre. Karin Sjögren, Umeå Universitet, 2013.

Hälsa och sjukvårdslagen 1982:763

Patientsäkerhetslagen 2010:569

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av MAS med stöd av Hälsa- och sjukvårdslagen 1982:763 samt patientsäkerhetslagen 2010:659.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av MAS med stöd av Hälso- och sjukvårdslagen 1982:763 samt patientsäkerhetslagen 2010:659.